

Яструбська О. В.

ORCID: 0009-0004-0084-3419

викладач китайської мови

Національний університет «Львівська політехніка»

м. Львів, Україна

Яструбський М. Я.

ORCID: 0000-0002-8032-4501

доктор економічних наук, професор,

професор кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва

Національний університет «Львівська політехніка»

м. Львів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСВОЄННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПОРІВНЯННІ: УКРАЇНСЬКА ТА КИТАЙСЬКА

Ключові слова: мовні групи, китайська мова, путунхуа, мандарин, діалекти.

Вивчення іноземних мов у період глобалізації займає одне з провідних місць у сучасній динамічній транскордонній діяльності як суб'єктів господарювання так і фізичних осіб, які стараються зайняти належне місце у сучасному динамічному світі. З огляду на об'єктивні причини китайська мова стає все більш затребуваною, а отже й питання її вивчення потребує науково обґрунтованих напрацювань методики викладання і засвоєння індивідуумами, що належать до різних мовних груп. Свою увагу зосередимо на підходах у вивченні китайської мови україномовними носіями, хоча аналогічне напрацювання актуальне й для китайців, які хочуть вивчати українську мову.

Загальновідомо, що українська і китайська мови суттєво різняться, адже українська мова належить до східнослов'янської підгрупи слов'янської групи індоєвропейської мовної сім'ї. Її використання практикується у слов'янському середовищі, водночас її генетична належність до спорідненого угруповання мов збігається з географічним розміщенням етносу, що нею користується у спілкуванні [1]. Для порівняння, китайська мова належить до китайсько-тибетської мовної групи. На сьогодні китайська мова є однією з найпопулярніших мов для вивчення з огляду на лідерські політичні й економічні позиції Китаю у загальносвітовому масштабі. Вона є мовою спілкування й інших видів комунікації близько двох мільярдів населення планети, використовується фактично у всіх сферах бізнесу, її вивчають і вико-

ривують на всіх континентах планети. Така ситуація спричинила до виділення спрощеної форми китайської мови, іменованої «мандарин», що на сьогодні є офіційною мовою КНР. В результаті отримали стандартизовані підходи до вивчення граматики, письма і власне мовлення.

Враховуючи той факт, що території сучасного материкового Китаю проживають представники 56 національностей, кожна з яких має свою культурну ідентичність, історію, традиції а отже й мовну приналежність, можна зрозуміти надзвичайну затребуваність приведення до узгодженого стандарту усього мовного китайського розмаїття. Загалом на сьогодні у китайській мові виділяють сім основних діалектів. На рис. 1 схематично представлено основні діалекти.

Рис. 1. Характеристика основних діалектів у китайській мові

Джерело: Розроблено на основі [2]

Наведені на рис. 1 діалекти розрізняють за фонетичною ознакою, хоча мають місце незначні відмінності у лексиці та граматиці. У процесі спілкування носії різних діалектів використовують нормативну китайську мову – путунхуа («Мандарин») [3], яка найбільше відповідає діалекту Гуаньхуа, зображеному на першій позиції рис. 1. Оскільки, носії різних діалектів використовують путунхуа, доцільно провести порівняння саме цього діалекту з українською мовою (табл. 1).

Таблиця 1

Ключові відмінності між українською та китайською мовами

Порівняння	Українська мова	Китайська мова («Мандарин»)
<i>Різниця між українськими та китайськими словами</i>		
Український алфавіт / китайські штрихи та радикали	33 букви	12 різних штрихів у поєднанні з більш ніж 200 радикалами
Українські слова / китайські ієрогліфи	Слова мають значення лише тоді, коли літери, що утворюють слово, розташовані в певному порядку. Написання слова точно відображає його вимову.	Кожний окремий символ має власне значення незалежно від того, є він частиною слова чи ні
<i>Граматична відмінність</i>		
Особові займенники	8 особових займенників (я, ти, він, вона, воно, ми, ви, вони)	6 особових займенників він/його (他), вона/її (她) і воно (它), вимовляються як «tā». Інші особові займенники- я (我), ти (你) (вони/їх (他们)), ми/нас (我们)), Ви (ввічлива форма) 您.
Часи дієслова	Змінюється або модифікується дієслово	Додається символ 了 (le) у кінці дієслова
Іменники однини / множини	Змінюється іменник, щоб вказати, чи є він одною, чи множиною	Вказується число. Ставиться слово «багато»
<i>Різниця між українською та китайською вимовою</i>		
Вимова слова	Правопис	Правопис «Не працює»
Будова слова	Багато слів закінчується на приголосну	Кінцевих приголосних всього дві: «n» і «ng». Більшість закінчується на голосну
Наголос/тони	Наголос	4 тони плюс 5 тон -нейтральний
<i>Різниця між українськими та китайськими реченнями</i>		
Довжина речення	Можна утворювати довгі складні речення	Короткі речення або довгі речення, розділені на короткі фрази.
Порядок слів у реченні	Довільний порядок слів у реченні	Строгий порядок слів у реченні
Використання ідіом	Не так часто використовуються	Широко використовуються

Джерело: побудовано авторами на основі [4].

Як бачимо, не зважаючи на приналежність до різних мовних груп, мають місце лексичні та граматичні паралелі між українською та китайською мовами. З наведених в таблиці пунктів можна побачити, що у китайській мові робиться наголос на коротких і чітких виразах. Юзер може легко зрозуміти точне значення висловленої ідеї. На практиці китайці «відмовляються» від довгих і складних речень, складних граматичних конструкцій. Вони віддають перевагу використанню простих і коротких речень. Водночас в українській мові практикуються довші речення, більш колоритні за наповненням, а отже вони мають бути конкретними. Така відмінність у підходах до формування думок, процесу мовлення є яскравим свідченням того, як культура та філософія можуть впливати власне на мову. Китайська філософія та мислення дуже прагматичні, а це неодмінно відобразилося на мові. Водночас українська мова поєднує різноманітні культури і філософії, що спонукає до необхідності розширити спектр мовних конструкцій, спосіб мовлення.

Актуально, що у китайській мові використовують ідіоми та короткі вирази з чотирьох символів з метою зробити вирази найбільш точними [5]. Такі прийоми дозволяють зробити мову більш живою та лаконічною. Власне ідіоми є невід'ємною частиною китайської культури та мудрості, оскільки зазвичай вони є завершенням традиційних китайських легенд та виражають певне тлумачення.

Література:

1. Мови в Україні URL: <https://vue.gov.ua>
2. Діалекти китайської мови: особливості китайської лінгвістики, опис, види. URL: <https://ukrnova.com>
3. Яструбська О. В. Національні особливості викладання фонетики китайської мови учням. *Прокиїв* : [збірник матеріалів] І Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, Київ, 26 березня 2024 р. 422–425. с.
4. Яструбська О.В., Ван Чжунцзюнь Китайська мова для студентів університету. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2022. 170 с.
5. 7 Major Differences between English and Chinese. URL: <https://www.digmandarin.com/6-major-differences-between-english-and-chinese.html>